

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Aen-Merckingen Van Den Eerw. P. Cornelius Hazart,
Priester der Societeyt Jesv.**

Hazart, Cornelius

Antwerpen, 1662

Het IV. Capittel. Van de Ketterijen van de Manicheen. Anno 270.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-71393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-71393)

HET IV. CAPITTEL.

Van de Ketterijen van de
MANICHEEN.

Anno 270.

Rakende het eeren der Martelaren.

DEse ketterij spotteden met het eeren der Martelaren / ende seydten van de Catholijcken r'haren tijde / dat sy de afgoden hadden verandert in Martelaren / dit ghetuyghe ontong den H. Augustinus lib. 20. contra Faustum Cap. 21.

Faustus de Maniché, seydte hy / verwijt ons dat wy de memorien der Martelären eeren, segghende, dat wy de afgoden, in desen dienst hebben verandert.

Waer op Augustinus seydte : Her Christelijck volck viert samen met een devote solemniteyt de Memorien der Martelaren, ende om hun selven te verwecken tot naevolghinghe, ende om mede deelachtigh te wesen van hare verdiensten, ende om gheholpen te worden door hare ghebeden.

Daer stemt hy toe het ghemeen ghebruyck r'hinen tijde vande Martelaren te eeren / niet alleen dooz naevolghinghe ofte verkondinghe van hare deughden / en strijden / maer oock om deelachtigh te wesen van hare verdiensten, ende gheholpen te worden door hare ghebeden.

Hier naer seght Augustinus, dat sy de Martelaren niet en eerden met dien dienst / die Godt alleen toebehoort / den welcken / soo hy seydte / nammelijck

meelijck befaet in het offeren van Saerflicke: Dat en hebben wy noyt/ seydte hy/aen de Martelaren gheoffert.

Hier mede beghoudt hy / dat sy de Martelaren niet verandert hadden in Afgoden : Soo als de Manicheen lasterden

De hoertap. en van dese boozseyde Ketterg hebben ghehouden de Nieuw ghereformeerde, soo als blijkt upt hare sezziften: want

Item in Joannes Calvijn in cap. 8. Ioannis vers. 13.

De Papiſten / seydte hy / maecten bande Apostelen / ende Martelaren / AFGODEN, die sy in de plaetse Gods stellen.

Item in Cap. 23. Matth. vers. 29. T'is godloose hypo- crysie / ende grove onbeschaemtheidt / dat sy booz religieus begheeren ghehouden te zyn / om dat sy de dooden eeren.

Upt den seluen mant spreeckt Guilielmus Perkin- sius *Explicit. Decal. pag. 874. § 9.* Het aenroepen der Heplighen / is godloos.

Item. Tract. de idol. pag. 840. De Enghelen / ende afghestorbene Heplighen / upt eene quaede toe- ey- gheninghe des goddelijcken dienſts / werden in AFGODEN verandert van de Roomſche Kere- ke.

CATHOLYCKE AEN MERCKINGHE.

Wat kont ghy claerder hebben als dit? Augu- stinus, erkent het eeren der Martelaren / om gheholpen te worden door hare ghebeden:

Hier teghen seght *Calvijn*, dat dit eeren der Doo- den, gheveynstheydt is ende onbeschaemtheidt: *Perkinsus* seght dat het godloos is.

Augustinus her: spt den Ketter Faustus, om dat hy seyde, dat de Catholijcken van synen tijde / de Martelaren hadden verandert in AFGODEN: al het selue / ende met de selve woorden segghen *Cal- vijn*, ende *Perkinsus* bande teghentwoozdighe Ca- tholijc

vande Ketterijen der Manichéén. 343
gholijcken; wie en siet dan niet dat de berispinghe
ghe Augustini eben op haer valt / als op die ket-
terij?

Ydele uytvlucht.

PArtije sal segghen / het eeren der Martelaren
ten tijde Augustini, was een heel ander dinghen/
als het nu ter tijdt by de Roomsche is.

Ick en kan dat niet sien: Ter contrarien Au-
gustinus seght opentlijck dat men t'sijnen tijde de
Martelaren eerde / om deelachtigh te wesen van hare
verdiensken, ende gheholpen te werden door hare ghebe-
den, ende niet dat mensche Sacrificien offerde / ofte
die eere betwees / die Godt alleen toebehoort: Al
het selve doen wy noch op den dagh van heden:

Ergo ludien Augustinus de Manichéén berispt heeft /
om dat sy seiden dat de Catholijcken van sijnen
tijdt de Martelaren hadden verandert in Afgo-
den / de selve berispinghe moet nootsakelijck oock
ballen op Calvijn, ende Perkinus, die al het selve
segghen vande teghenwoozdighe Catholijcken.

Tweede uytvlucht.

De Papijsten knielen daer booz: Ten tijde Au-
gustini niet sulckx.

Ick antwoorde: het eerste is waer: het twee-
de is valsch.

Aengaende het eerste: Daerom en zijn onse
Martelaren gheen AFGODEN om dat wy daer
booz knielen / andersins soude een Koningh een
Afgodt moeten wesen / wannecr men booz hem
valt op de knien: Waer upt blyckt dat de afgo-
derij niet gheleghen en is in de actie van knie-
len / maer in de meynighe met de welke de selve
ghepleeght woort: Du en hebben wy noyt de meyn-
ninghe

ninghe ghehadt om de Martelaren/met hoor haer te knielen/ te eeren als Goden/ soo en is dan in dit ons knielen de minste afgoderij niet gheleghen.

Wat het tweede belanght/ siet daer van de derde Aen-merckinghe van het derde deel, hier boven.

HET V. CAPITTEL.

Van de Ketterijen van de

DONATISTEN.

Anno 350.

§. I.

Het eerste stuck. rakende hare af-scheuringhe vanden stoel van Roomen.

T En eersten, Den H. Augustinus *lib. 2. contraliter. Petil. Cap. 51.* ghetuyghet dat dese ketterg/ den stoel van Roomen noemden/ den stoel der pestilentie

Alsoo spreken oock onse Dientw-gheinde.

Den stoel van Roomen seght Calvijn in *Cap. 21. Ioan. vers. 15.* Is een siel-moorders stoel/ upt den welcken de Kercke ellendelyck verdzucht wert.

In *Ephes. 4. vers. 14.* noemt hy t'een duyvelsche Synagoge.

Daniel Chamierus *lib. 16 de Antich. cap. 3. in Titulo Roomen/* seydte hy / is den stoel vanden Antichrist.

Den